

Avlsplan 2008-2012 for Norsk Irsksetterklubb - Rød og Hvit Irsksetter

Utarbeidet av Norsk Irsksetterklubb's avlsråd 12. januar 2008

1. Rasens status, avlsmål og tiltak for å nå disse
 - A. Jaktegenskaper
 - B. Helse
 - C. Gemytt
 - D. Eksteriør
2. Praktisk avlsarbeid
 - A. Import
 - B. Utavl
3. Utvalgsriterier for RHIS
4. Konklusjon

AVLSPLAN 2008-2012

For Rød og Hvit Irsksetter (forkortet RHIS)

Avlsplanen er laget for et kort tidsperspektiv med tanke på rask og hyppig revidering, spesielt for å kunne ta inn hunder fra et eventuelt utavlprogram.

1. Rasens status, avlsmål og tiltak for å nå disse

Rød og Hvit Irsksetter (RHIS) skal være en allsidig, stående fuglehund som i kvalitet skal kunne konkurrere med de andre stående fuglehundrasene og fremstå som en rasetyppisk, sunn og trivelig familiehund. Jaktegenskapene har meget sterk prioritet blant NISKs fire hovedområder for avl:

1. Jaktegenskaper
2. Gemytt
3. Helse
4. Eksteriør

A. Jaktegenskaper

Begrunnelsen for at jaktegenskaper er rangert øverst er at vi per dags dato ser denne egenskapen som det største problemet for populasjonen i Skandinavia. Data fra jaktprøver skal benyttes som et objektivt uttrykk for Rød og Hvit Irsksetters jaktlige kvaliteter. Det fremste målet er i første omgang å øke jaktlysten hos RHIS.

Status jaktlyst

Den gjennomsnittlige jaktlysten for norskeide RHIS som er startet på jaktprøve er fram til og med 2007 på 2,68. For en stående fuglehund med særdeles høg jaktlyst ligger verdien på 6. Den gjennomsnittlige jaktlysten for stående fuglehunder er 3,95. For RHIS stilt på jaktprøver i Norge viser gjennomsnittlige tallkarakterer for fart, stil, selvstendighet, søksbredde og reviering cirka halvparten av det som Rød Irsksetter oppnår.

Tiltak jaktlyst

Metoden med bruk av avlsindekser for å bedre jaktlysten i rasen fungerer blant annet bra for Breton. NISK prioriterer i første omgang jaktegenskapene jaktlyst, viltfinnerevne, reviering og samarbeid. Når det gjelder de jaktlige egenskapene, vil man utvikle en totalindeks som inneholder alle de fire egenskapene, men man vil også benytte indekser for hver enkelt egenskap. Totalindeksen vil bestå av de fire enkelttegenskapene vektlagt i lik eller forskjellig grad, alt etter som hva man ønsker. Sikkerheten i indeksene øker jo flere jaktprøvestarter det er i rasen og per hund. Arrangering av treningssamlinger er en måte å øke interessen for jakt og jaktprøver blant eiere av RHIS. NISK vil fra 2008 kåre "Årets Rød og Hvit Irsksetter" etter samme poengberegning som for Norgescupen.

B. Gemytt

Gemyttet er av avgjørende betydning for Rød og Hvit Irsksetter hjemme og på jakt. Rød og Hvit Irsksetter skal være en livlig, kvikk og omgjengelig hund, som er vennlig overfor både mennesker og andre hunder.

Status

Det finnes så langt NISK kjenner til ingen gode kvalitative registreringsmetoder for gemytt hos stående fuglehunder. Gemyttmessige avvik skal bemerkes på utstillingsskjemaet og på jaktprøveskjemaet. Det er kommet inn noen gemytt-anmerkninger av ulik alvorlighetsgrad. Ved en liten populasjon slår dette uheldig ut statistisk sett og viser at nesten 7 % av populasjonen har en eller annen form for bemerkning.

Tiltak

NISK vil som rutine be eierne om å karakterisere og vurdere hundens gemytt før avl. Dette fordi avl er oppdretters ansvar, og oppdretter er den som kjenner sin hund best. På dommerkonferanser vil vi be om at dommerne har fokus på gemytt. Informasjon om gemyttmessige avvik som kommer fram på kritikkskjema på utstilling eller jaktprøver, skal gjøres kjent for oppdrettere. Ved å øke bredden i det genetiske avlsmateriale vil en sannsynligvis styrke gemyttet i rasen.

C. Helse

Rød og Hvit Irsksetter har få arvelige lidelser. Man har erfaring for at hofte kvalitet, dvergvekst og CLAD så langt ikke representerer noe større problem enn for rød irsk setter i Norge.

Status

Hofte kvalitet hos RHIS er det vanskelig å si noe om da populasjonen er liten. Mange av hundene er av utenlandsk opprinnelse og kommer fra land hvor fokus på HD er liten. Andre sykdommer som dvergvekst og CLAD er ikke registrert på RHIS i Norge. Inntil vi sitter på et bedre statistisk materiale legger vi til grunn at forekomst av HD, CLAD og dvergvekst vil være tilnærmet likt rød irsksetter fordi rasene har samme genetiske utgangspunkt.

Tiltak

NISK ønsker å bedre hofte kvaliteten i rasen, og vil på lik linje med rød irsksetter sette i gang et frivillig prøveprosjekt på HQ på RHIS i 2008, og informasjon om dette vil bli lagt ut på nettsiden og i Fuglehunden. Som beskrevet for jaktegenskaper vil det også bli beregnet avlsindekser for HD, både vanlig HD-fotografering og HQ-registreringer. NISK ønsker å opprettholde registreringssperre på hunder med ukjent HD-status.

D. Eksteriør

For mange Rød og Hvit Irsksettereiere betyr eksteriør og utstillingsresultater mye. Deltagelsen på utstillinger er god, og de fleste Røde og Hvite Irsksettere har vært på utstilling en eller flere ganger. Eksteriørdommerne benytter NKKs standard for Rød og Hvit Irsksetter som er en direkte oversettelse av FCI standarden for rasen.

Tiltak

NISK vil fortsette å ha fokus på eksteriør gjennom krav til utstillingspremiering i avlskriteriene.

2. Praktisk avlsarbeid

I første omgang vil NISKs avlsråd kun godkjenne parringer som er fremlagt avlsrådet i god tid før parring finner sted. Hundene må i utgangspunktet tilfredsstille avlskriteriene, men dispensasjon fra disse kan gis på dokumentert grunnlag.

For å videreutvikle Rød og Hvit Irsksetter i Norge over flere generasjoner, er det svært viktig med en størst mulig genetisk bredde i avlen. Rød og Hvit Irsksetter er en tallmessig liten rase i Norge. Det gjør at faren for innavl er stor. AR må derfor ikke bare legge vekt på avlskriterier når man anbefaler kombinasjoner, men også ta hensyn til innavlsgrad. Avlsrådet skal legge vekt på å øke den genetiske bredden gjennom to tiltak: Oppmuntre til import av hunder og utarbeide et utavlsprogram.

Arbeidet med utavlsprogrammet skjer i samarbeid med Sverige (SISK) og Irsk rød og hvit irsksetterklubb (IRWS Club).

A. Import

Populasjonen av RHIS i Norge består av relativt få individer. Derfor er det viktig å nedlegge et betydelig arbeid med å holde den genetiske bredden stor nok. I så måte er import av RHIS viktig. Ikke alle importerte RHIS representerer nye linjer eller kvalitativt bedre hunder. Importen må være av en slik kvalitet at man kan forvente at den bidrar positivt til rasens framgang hva gjelder bruksegenskaper, helse, gemytt og eksteriør.

Stammen av Rød og Hvit Irsksetter i Norge er dårlig dokumentert hva gjelder de egenskaper NISK ønsker å fokusere på i avlsammenheng. Den genetiske bakgrunnen til importdyrene er ofte heller ikke godt kjent, noe som gjør at man skal være restriktive med bruk av det enkelte importdyr i avl i for stort omfang.

NISK vil stille de samme krav til jaktlig dokumentasjon fra importerte hunder som fra norskfødte hunder. Vi vil være forsiktig med bruk av den enkelte hund i avl før vi ser avlsresultatene (1-3 kull.)

B. Utavl

Dette er et annet viktig og effektivt virkemiddel for å øke de jaktlige egenskapene. Et utavlsprogram skal være et verktøy for å bedre jaktenskapene og programmet skal ha en begrenset varighet både i tid og antall parringer. Dette vil kun bli gjennomført dersom det får nødvendig godkjenning i rasens hjemland og i NKK.

3. Utvalgsriterier for RHIS

For at parring skal oppnå anbefaling fra avlsrådet må følgende kriterier oppfylles:

Jaktprøve:

En av foreldrene skal som minimum ha 2. premie på jaktprøve. Den andre av foreldrene skal komme fra linjer der foreldre eller søsken er jaktpremiert, eller ha deltatt på jaktprøve /anleggsprøve /treningssamling.

Utstilling:

Oppnådd minst 2. premie på utstilling

Krav til tise og hannhund:

Dokumentert fri for HD.

Testet eller dokumentert arvelig fri for CLAD.

Fri for arvelige defekter som haleknekk, bittfeil ol.

Selv være sykdomsfri.

Dvergvekst - A-typiske, hannhunder som har gitt dette føres på egen liste.

Godt gemytt. Kan kreves dokumentert fra 2 utstillingsdommere.

Innavl som far-datter eller mor-sønn godkjennes ikke.

Avlsrådet kan avslå godkjenning med basis i kombinasjonens eller foreldres nære slektskap dersom det kan henvises til uheldige resultater.

4. Konklusjon.

NISKs viktigste oppgave i årene framover er å få flere RHIS-eiere til å stille flere ganger på jaktprøve. Videre er det viktig å øke den genetiske bredden.

I en liten rase som Rød og Hvit Irsksetter er det avgjørende at avlsrådet fører en politikk som gjør at oppdrettere benytter seg av avlsrådet og følger den linja som er trukket opp av klubben.

Det vil være ønskelig at oppdrettere følger ARs avlsopplegg om man skal kunne forvente en avlsmessig framgang for rasen. Gjennom å legge fram mest mulig informasjon om hundene og ha et konkret avlsopplegg som ivaretar oppdretternes ønske om valgfrihet innenfor visse rammer, håper vi å få til en stemning i klubben som gjør at vi drar i samme retning.

Gardermoen, 12.01.08

Jan-Erik Svandal

Laila Hope

Per Sandanger

Siri K Sjurseth